

• پرسشنامه حل مسئله هیپنر PSI

این پرسشنامه حاوی 35 سوال براساس مقیاس 6 گزینه ای لیکرت است . در این پرسشنامه افراد براساس مقیاس لیکرت به پرسش ها پاسخ می دادند که درجه بندی آن عبارتند از : کاملا موافقم ، موافقم، اندکی موافقم، اندکی مخالفم، مخالفم ،کاملا مخالفم هر عبارت را بخوانی و سطحی را که شما به هر کدام از عبارات موافق یا مخالفید مشخص کنید از این گزینه ها استفاده کنید.

- 1- کاملا موافقم 2- موافقم 3- اندکی موافقم 4- اندکی مخالفم 5-
- مخالفم 6- کاملا مخالفم

سوالات :

- 1- زمانی را که راه حل برای مسئله ناموفق بوده است من دیگر از آن استفاده نمی کنم چرا که آن کارایی ندارد.
- 2- زمانی که با مسائل پیچیده روبرو می شوم من خود را به دنبال راهی برای جمع آوری اطلاعات به زحمت نمی اندازم زیرا که من دقیقا می توانم متوجه شوم که مسئله چیست.
- 3- زمانی که اولین تلاش های من برای حل مسدله با شکست مواجه می شود من درباره توانایی ام برای تسلط بر موقعیت شک می کنم و نگران می شوم.
- 4- من بعد از اینکه مسئله ای را حل می کنم بررسی نمی کنم که چه چیز درست یا اشتباه است.

5- من معمولا می توان راهی خلاق و موثر برای حل یک مسئله پیدا کنم.

6- من بعد از اینکه برای حل مسئله طبق شیوه مشخصی تلاش کرده ام وقت می گذارم و پیامد واقعی را با آنچه که من فکر می کردم اتفاق می افتد مقایسه می کنم.

7- زمانی که با مسئله ای روبرو می شوم به همه راههای ممکن فکر می کنم.

8- زمانی که با مسئله ای روبرو می شوم حتما برای فهمیدن آنچه که در مورد مسئله اتفاق می افتد به احساسی که در من ایجاد می کند دقت می کنم.

9- زمانی که در مورد مسئله ای گیج می شوم برای روشن سازی افکار یا احساسات مبهم یا تبدیل آن ها به موارد مشخص تلاش نمی کنم.

10- من برای حل اکثر مسائل تونا هستم حتی اگر هم در آغاز راه حل فوری پیدا نشود.

11- من با مسئله های زیادی که حل کردن آن ها برای من بسیار دشوار است روبرو هستم.

12- من تصمیم می گیرم و بعدا از آنها شاد می شوم.

13- زمانی که با مسئله ای روبرو می شوم نخستین چیزی که به آن توجه می کنم آن است که برای حل کردن آن فکر می کنم.

14- من گاهی اوقات صبر نمی کنم و زمانی برای حل کردن مسئله هایم نمی گذارم ولی تا حدی با حالت گیجی جلو می روم.

15- هنگام تصمیم گیری پیرامون طرز فکر یا راه حل مناسب برای یک مسئله وقت را صرف پرداختن به احتمال موفق بودن هر گزینه نمی کنم.

16- زمانی که با مسئله ای روبرو می شوم من صبر می کنم و قبل از اینکه کاری انجام دهم درباره آن فکر می کنم.

17- من معمولاً بانخستین راه مناسبی را که به ذهنم می رسد جلو می روم.

18- زمان تصمیم گیری من پیامد همه راهها را بررسی می کنم و آنها را با یکدیگر مقایسه می کنم.

19- زمانی که من برای حل مسئله برنامه ریزی می کنم همیشه مطمئنم که می توانم طبق آنها کار کنم.

20- من برای پیش بینی همه پیامدهای انجام راه حل های مشخص تلاش می کنم.

21- زمانی که من برای پیدا کردن راه حل های ممکن برای مسئله تلاش می کنم من تعداد زیادی از راه ها را در نظر نمی گیرم.

22- در تلاش برای حل یک مسئله یک راهبری که من اغلب استفاده می کنم این است که مسائل قبلی را که به آن شباهت دارند در نظر می گیرم.

23- من مطمئنم که اگر به اندازه کافی تلاش کنم می توانم همه مسائلی را که با ان ها روبرو هستم حل کنم.

24- زمانی که من با موقعیت جدیدی روبرو می شوم اطمینان دارم که می توانم بر مسائلی که ممکن است ایجاد شوند ، تسلط یابم.

25- حتی اگر من بر مسئله تسلط یابم گاهی اوقات من احساسی شبیه شگفت زدگی دار و به موضوع نمی پردازم.

26- من تصمیمات ناگهانی می گیرم و بعدا از ان ها پشیمان می شوم.

27- من به توانایی ام بای حل مسائل تازه و دشوار مطمئن هستم.

28- من شیوه ای اصولی برای مقایسه راه ها و تصمیم گیری ها دارم.

29- زمانی که در بررسی راه های تسلط یافتن و حل مسئله تلاش می کنم من راه های مختلف را ترکیب نمی کنم.

30- زمانی که با مسئله ای روبرو می شوم من معمولا بررسی نمی کنم که چه دسته عوامل خارجی در محیط من ممکن است باعث ایجاد مسئله ی من شده باشد.

31- زمانی که من با مسئله ای روبرو می شوم یکی از نخستین کارهایی که انجام می دهم این است که موقعیت و همه عواملی را که آن را ایجاد کرده اند بررسی می کنم.

32- گاهی اوقات که من درباره یک مسئله بسیار نگران می شوم آن (نگرانی) باعث می شود که نتوانم راه های زیادی را برای حل آن بررسی کنم.

33- بعد از تصمیم گیری پیامدی که من معمولا انتظارش را دارم با پیامد واقعی یکسان است.

34- زمانی که با مسئله ای روبرو می شوم من مطمئن نیستم که بتوانم بر موقعیت مسلط شوم.

35- زمانی که من مسئله ای را متوجه می شوم نخستین کاری که انجام می دهم این است که تلاش می کنم بفهمم که مسئله دقیقا چیست.

پاسخنامه: سن: تحصیلات: تاریخ
اجرا: جنسیت:

ردیف	كاملا موافقم	موافقم	اندكى موافقم	اندكى مخالفم	مخالفم	كاملا مخالفم
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						

						20
						21
						22
						23
						24
						25
						26
						27
						28
						29
						30
						31
						32
						33
						34
						35

• پرسشنامه حل مسئله هیپنر PSI

هیپنر و کراسکوف (1987) به نقل از لارسون، پنترا و و نستد، (1995) حل مسئله را شامل یک رشته پاسخ های رفتاری، شناختی و عاطفی می دانند که به منظور سازگاری با چالش های دروی و بیرونی را ابزار گردیده اند.

هیپنر(1988) وجود سه ساختار را در فرآیند حل مسئله مطرح ساخته است عبارتند از : احساس کفایت در حل مسئله کنترل شخصی بر هیجان ها و رفتارها و سبک های گرایشی- اجتنابی. در این زمینه نیز شواهد پژوهشی و نظری گوناگونی درباره متغیرهای فراشناختی به ویژه ارزیابی خود به عنوان یک متغیر موثر در حل مسئله ارائه گردیده است.

پرسشنامه حل مسئله توسط هیپنر و پترسن(1982) برای سنجش درک پاسخ دهنده از رفتارهای حل مسئله شان 35 ماده دارد که برای اندازه گیری چگونگی واکنش افراد به مسائل روزانه شان طراحی تهیه شده است.

پرسشنامه حل مسئله برمبنای چرخش تحلیل عاملی دارای 3 زیر مقیاس مجزا است:

اعتماد به حل مسائل PSC با 11 عبارت، سبک گرایش - اجتناب AA با 16 عبارت، کنترل شخصی PC با 5 عبارت.

• مقیاس پرسشنامه

گزینه	كاملا مخالفم	به طور متوسط مخالفم	اندكى مخالفم	اندكى موافقم	به طور متوسط موافقم	كاملا موافقم
امتیاز	1	2	3	4	5	6

• كلید و نمره گذارى

زیر مقیاس های عبارتند از:

1- اعتماد به حل مسایل (PSC) با 11 عبارت = 5-10-11*12-19-23-

34-33-27-24*35.

2- سبک گرایش- اجتناب (AA) با 16 عبارت = 1*2*4*6-7-8-13*16-

15*16-17*21-20-18*30-28*31.

3- کنترل شخصی (PC) با عبارت = 3*14*25*26*32*33-

4- عبارات اضافی = 9-22-29.

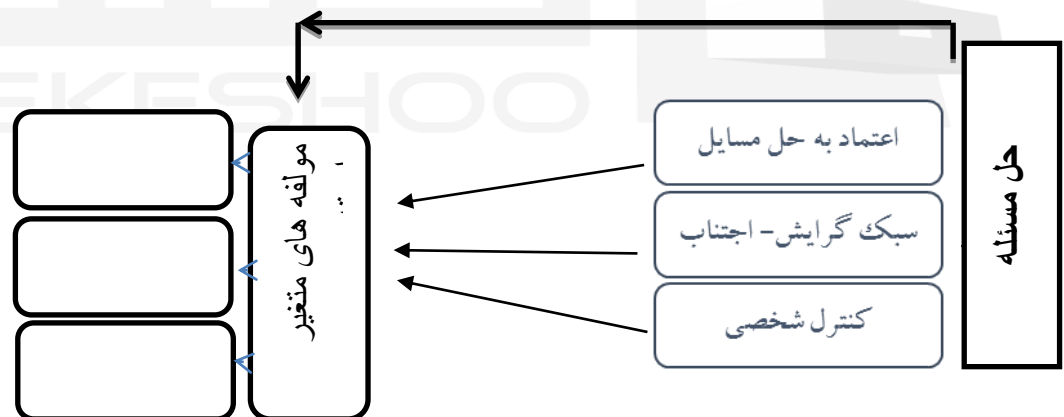
توجه شماره عبارات ستاره دار به طور معکوس نمره گذارى می

شوند.

دامنه نمرات	تعداد عبارات	زیر مقیاس
11-66	11	اعتماد به حل مسایل
16-96	16	سبک گرایش- اجتناب
5-30	5	کنترل شخصی
32-192	32	نمره کل

• مدل حل مسئله

توجه شکل زیر یک مدل آماده بر تحقیق شما می‌باشد در صورتی که تحقیق شما از دو متغیر تشکیل شده است مدل خالی را با مشاهده مدل تکمیل شده پر کنید و در صورتی که تحقیق شما فقط یک متغیر دارد قسمت متغیر وابسته مدل که خالی است را پاک کنید.

• ویژگی های روان سنجی

پرسشنامه حل مسئله با چندین نمونه از آزمودنی ها تنظیم و آزمایش شده است. آن همسانی درونی نسبتا بالایی با مقادیر آلفایی بین 0.72 تا 0.85 در خرده مقیاس ها PC 0.72، AA 0.84 و PSC 0.85 و 0.90 برای مقیاس کلی دارد. (هیپر و پترسن 1982). روایی آزمون نشان داد که ابزار سازه هایی را اندازه گیری می کنند که مربوط به متغیرهای شخصیتی و به طور قابل ملاحظه ای مرکز کنترل هستند (هیپر و پترسن 1982). پایایی بازآزمایی نمره کل پرسشنامه در فاصله دو هفته در دامنه ای از 0.83 تا 0.89 گزارش شده که بیانگر این است که پرسشنامه حل مسئله ابزاری پایا برای سنجش توانایی حل مسئله است.

عکسشو
EKESHOO

• روایی و پایایی پرسشنامه

پایایی:

این پرسشنامه توسط رفعتی و با راهنمایی خسروی در سال 1375 ترجمه و برای اولین بار در ایران استفاده شد (خسروی و همکاران 1377) آلفای کرونباخ به دست آمده در تحقیق خسروی ، درویزه و رفعتی(1377) و در تحقیق بذل (1383) بر طبق جدول زیر گزارش شده است که در حد قابل قبولی است.

آلفای کرونباخ	متغیر	محققان
0.86	حل مسئله	خسروی و همکاران(1377)
0.66	"	بذل(1383)

همچنین در پژوهش راستگو و همکاران (1389) پایایی این پرسشنامه براساس دوبار اجرا در فاصله دو هفته بین 83% تا 89% گزارش شده است.

روایی:

با توجه به ضریب آلفای بدست آمده (اعتماد به نفس در حل مسئله 85%)، استقبال یا اجتناب از فعالیت های حل مسئله 84% و کنترل هیجانات و رفتار حین حل مسئله (72%) عامل ها از سازگاری درونی مطلوب و قابل قبولی برخوردار بودند. با توجه به اینکه پرسشنامه به زبان انگلیسی بود محقق آن را با کمک یکی از متخصصان زبان ترجمه کرد سپس با کمک همکاران چندین بار تصحیح و در بین 100 نفر از دانشجویان اجرا کرد که ضریب آلفای 80% برای اعتماد به نفس در حل مسئله، 78% برای استقبال یا اجتناب از فعالیت های حل مسئله و 70% برای کنترل هیجانات و رفتار حین حل مسئله به دست آمده است.

تفسیر پرسشنامه :

- 1- مولفه اعتماد به نفس در حل مساله به صورت اعتماد به خود در زمانی که در فعالیت های حل مساله شرکت می کنید تعریف شده است. نمره پایین در این مولفه نشانگر این است که فرد به توانایی های حل مساله خودش باور دارد.
- 2- مولفه سبک اجتناب - اشتیاق به عنوان گرایش کلی فرد به نزدیکی یا دوری از فعالیت های حل مساله تعریف شده است .

3- مولفه سوم یعنی کنترل شخصی ، نشان می دهد که شخص تا چه حد باور دارد که در زمان حل مساله تحت کنترل هیجانات و رفتارهای خودش است .

• منابع پرسشنامه

1. بذل ، معصومه.(1383) بررسی ارتباط مهارت حل مسئله و میزان سازگاری در دانش آموزان دختر و پسر پایه دوم مقطع دبیرستانی در شمال و جنوب تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه الزهرا، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.
2. خسروی، زهره. زهرا و رفعتی ، مریم. (1377) نقش حالت های خلقی بر شیوه ارزیابی دانش آموزان دختر از توانایی مشکل گشایی خود فصلنامه اندیشه و رفتار 4، 1، 35-45.
3. راستگو، اعظم. نادری، عزت الله. شریعتمداری، علی. سیف نراقی، مریم (1389) بررسی تاثیر آموزش سواد اطلاعاتی اینترنت بر رشد مهارت های حل مساله دانشجویان، رهیافتی نو در مدیریت آموزشی ، دوره 1 ، شماره 4، صص 1-22 .
4. Heppner.P.P. (1988).The Problem-Solving Inventory .Manual .Palo Alto.CA: Consulting Psychologies Press.
5. Heppner .p.p. & Anderson.W.P (1985). The relationship between problem solving self- appraisal and

psychological adjustment. Cognitive Therapy and Research. 9 (4). 415-427.

6. Heppner P.P...& Baker .C.E. (1997) .Applications of the problem solving inventory. Measurement and Evaluation in Counseling and Development .29.229-241.
7. Heppner .P.P. Baum Gardner; A...Larson. L... & Petty; R (1988). The utility of problem solving training that emphasizes self- management principles Counseling Psychology Quarterly. 1.129-143.

